

**ДЕРЖАВНИЙ ТОРГОВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ВІННИЦЬКИЙ ТОРГОВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ ІНСТИТУТ**

СИСТЕМА УПРАВЛІННЯ ЯКІСТЮ

Сертифікована на відповідність ДСТУ ISO 9001:2015 (ISO 9001:2015, IDT)

Кафедра туризму та готельно-ресторанної справи

ЗАТВЕРДЖЕНО

Постанова вченої ради

24.04.2023

протокол № 6, п. 5

ВВЕДЕНО В ДІЮ

Наказ від 25.04.2023 № 54

***КУЛЬТУРНА СПАДЩИНА УКРАЇНИ /
CULTURAL HERITAGE OF UKRAINE***

РОБОЧА ПРОГРАМА

Ступінь вищої освіти	«Бакалавр» /	«Bachelor»
Галузь знань	06 «Журналістика» /	«Journalism»
	07 «Управління та адміністрування» /	«Management and Administration»
	18 «Виробництво та технології» /	«Manufacturing and technology»
	24 «Сфера обслуговування» /	«Services»
Спеціальність	061 «Журналістика» /	«Journalism»
	073 «Менеджмент» /	«Management»
	075 «Маркетинг» /	«Marketing»
	181 «Харчові технології» /	«Food Technology»
	241 «Готельно-ресторанна справа»	«Hotel, Restaurant and Catering»
	242 «Туризм і рекреація» /	«Tourism and Recreation»
Освітня програма	«Реклама і зв'язки з громадськістю» /	«Advertising and Public Relation»
	«Логістика» /	«Logistics»
	«Маркетинг» /	«Marketing»
	«Харчові технології» /	«Food Technology»
	«Готельно-ресторанна справа» /	«Hotel, Restaurant and Catering»
	«Туризм і рекреація» /	«Tourism and Recreation»

Розробник: Чорна Наталія, доктор історичних наук, професор.

Гарант освітньої програми «Реклама і зв'язки з громадськістю» - Танасійчук Альона, доктор економічних наук, професор.

Гарант освітньої програми «Логістика» - Довгань Юрій, кандидат економічних наук, доцент.

Гарант освітньої програми «Маркетинг» - Громова Ольга, доктор економічних наук, доцент.

Гарант освітньої програми «Харчові технології» - Крижак Лілія, кандидат технічних наук, доцент.

Гарант освітньої програми «Готельно-ресторанна справа» - Мазуркевич Ірина, кандидат економічних наук, доцент.

Гарант освітньої програми «Туризм і рекреація» - Онищук Наталя, кандидат економічних наук, доцент.

Обговорено та схвалено на засіданні кафедри туризму та готельно-ресторанної справи від 10.04.2023 р., пр. № 5, на засіданні вченої ради факультету торгівлі, маркетингу та сфери обслуговування від 13.04.2023 р., пр. № 4.

Рецензенти: Кізюн Алла, кандидат географічних наук, доцент кафедри туризму та готельно-ресторанної справи.

Мельничук Олег, доктор історичних наук, професор, завідувач кафедри всесвітньої історії Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського.

Редактор: Фатєєва Т.

Комп'ютерна верстка: Тимощук М.

Підп. до друку 08.05.2023. Формат 60x84/16. Папір офсетний

Друк ксероксний. Ум. друк. арк. 1,62.

Обл.-вид. арк. 1,20. Тираж 2. Зам. № 179.

Редакційно-видавничий відділ ВТЕІ ДТЕУ
21000, м. Вінниця, вул. Хмельницьке шосе, 25

I. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ.

Мета вивчення дисципліни. В умовах незалежного державотворення, проголошення Україною європейських цінностей та прагнення інтегруватися в європейський культурно-цивілізаційний простір значно посилився інтерес до історичного минулого українського народу, виявлення та дослідження невідомих сторінок його історії. Потужною складовою формування ідентичності української нації є культурна спадщина, в якій акумулюються минуле і сьогодення, героїчні і трагічні сторінки історії. Набуваючи загальнодержавного значення, вона сприяє позитивним зрушенням у суспільній свідомості, формуванню і укріпленню національної ідентичності. Відношення до культурної спадщини, яка збереглася до наших днів у вигляді різноманітних об'єктів, що мають універсальну історичну, наукову, культурну і мистецьку цінність, є одним із важливих показників культури. Збережена та належним чином репрезентована культурна спадщина – джерело зростання і духовного розвитку українського народу, формування спільної історичної пам'яті. Відтак, вивчення культурної спадщини України студентською молоддю набуває не лише пізнавального, але й очевидного практичного значення, виконує виховну, патріотичну та світоглядну функцію, є запорукою формування патріотично налаштованої, свідомої особистості, гідного громадянина своєї держави. Відтак, метою дисципліни «Культурна спадщина України» є ознайомлення студентської молоді зі зразками культурної спадщини українського народу, розширення обізнаності з історико-культурним його минулим та формування на цій основі всебічно розвинутої, гармонійної, а головне, національно свідомої, позбавленої навіяного попереднім періодом історії комплексу меншовартості, особистості.

Результатом вивчення навчальної дисципліни «Культурна спадщина України» для освітньої програми «Реклама і зв'язки з громадськістю» є формування комплексу компетентностей:

- інтегральна компетентність:

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в галузі соціальних комунікацій, що передбачає застосування положень і методів соціально-комунікаційних та інших наук і характеризується невизначеністю умов.

- загальні компетентності:

ЗК01. Здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях.

ЗК08. Здатність навчатися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК10. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК11. Здатність спілкуватися державною мовою.

Програмні результати навчання здобувачів з навчальної дисципліни є наступними:

ПР04. Виконувати пошук, оброблення та аналіз інформації з різних джерел.

ПР09. Оцінювати діяльність колег як носіїв прав і обов'язків членів суспільства, представників громадянського суспільства.

ПР10. Оцінювати діяльність колег з точки зору зберігання та примноження суспільних і культурних цінностей і досягнень.

Результатом вивчення навчальної дисципліни «Культурна спадщина України» для освітньої програми «Логістика» є формування комплексу компетентностей:

- інтегральна компетентність:

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми, які характеризуються комплексністю і невизначеністю умов, у сфері менеджменту або у процесі навчання, що передбачає застосування теорій та методів соціальних та поведінкових наук.

- загальні компетентності:

2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності та примножувати досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

3. Здатність до абстрактного мислення, аналізу, синтезу.

6. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

13. Цінування та повага різноманітності та мультикультурності.

15. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).

Програмні результати навчання здобувачів з навчальної дисципліни є наступними:

2. Зберігати моральні, культурні, наукові цінності та примножувати досягнення суспільства, використовувати різні види та форми рухової активності для ведення здорового способу життя.

13. Спілкуватись в усній та письмовій формі державною та іноземною мовами.

15. Демонструвати здатність діяти соціально відповідально та громадсько свідомо на основі етичних міркувань (мотивів), повагу до різноманітності та міжкультурності.

Результатом вивчення навчальної дисципліни «Культурна спадщина України» для освітньої програми «Маркетинг» є формування комплексу компетентностей:

- інтегральна компетентність:

Здатність вирішувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у сфері маркетингової діяльності або у процесі навчання, що передбачає застосування відповідних теорій та методів і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

- загальні компетентності:

ЗК 2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК 3. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК 14. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

Програмні результати навчання здобувачів з навчальної дисципліни є наступними:

Р 15. Діяти соціально відповідально та громадсько свідомо на основі етичних принципів маркетингу, поваги до культурного різноманіття та цінностей громадянського суспільства з дотриманням прав і свобод особистості.

Р 18. Демонструвати відповідальність у ставленні до моральних, культурних, наукових цінностей і досягнень суспільства у професійній маркетинговій діяльності.

Результатом вивчення навчальної дисципліни «Культурна спадщина України» для освітньої програми «Харчові технології» є формування комплексу компетентностей:

- інтегральна компетентність:

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми технічного і технологічного характеру, що характеризуються комплексністю та невизначеністю умов у виробничих умовах підприємств харчової промисловості та ресторанного господарства та у процесі навчання, що передбачає застосування теоретичних основ та методів харчових технологій.

- загальні компетентності:

К 13. Здатність реалізувати свої права та обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини та громадянина в Україні.

К 14. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для забезпечення здорового способу життя

Програмні результати навчання здобувачів з навчальної дисципліни є наступними:

ПР 26. Формувати і відстоювати власну світоглядну та громадську позицію, діяти соціально відповідально та свідомо.

ПР 27. Зберігати та примножувати досягнення і цінності суспільства, вести здоровий спосіб життя.

Результатом вивчення навчальної дисципліни «Культурна спадщина України» для освітньої програми «Готельно-ресторанна справа» є формування комплексу компетентностей:

- інтегральна компетентність:

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми діяльності суб'єктів готельного і ресторанного бізнесу, що передбачає застосування теорій та методів системи наук, які формують концепції гостинності і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

- загальні компетентності:

ЗК 01. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, вести здоровий спосіб життя.

ЗК 02. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо, реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК 07. Цінування та повага різноманітності та мультикультурності.

ЗК 09. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

Програмні результати навчання здобувачів з навчальної дисципліни є наступними:

РН 19. Діяти у відповідності з принципами соціальної відповідальності та громадянської свідомості.

РН 20. Розуміти вимоги до діяльності за спеціальністю, зумовлені необхідністю забезпечення сталого розвитку України, її зміцнення як демократичної, соціальної, правової держави.

РН 21. Розуміти і реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності вільного демократичного суспільства, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

РН 22. Зберігати та примножувати досягнення і цінності суспільства на основі розуміння місця предметної області у загальній системі знань, використовувати різні види та форми рухової активності для ведення здорового способу життя.

Результатом вивчення навчальної дисципліни «Культурна спадщина України» для освітньої програми «Туризм і рекреація» є формування комплексу компетентностей:

- інтегральна компетентність:

Здатність комплексно розв'язувати складні професійні задачі та практичні проблеми у сфері туризму і рекреації як в процесі навчання, так і в процесі роботи, що передбачає застосування теорій і методів системи наук, які формують туризмознавство, і характеризуються комплексністю б та невизначеністю умов.

- загальні компетентності:

К 1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

К 2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

К 3. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

К 4. Здатність до критичного мислення, аналізу і синтезу.

К 5. Прагнення до збереження навколишнього середовища.

К 6. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

К 9. Вміння виявляти, ставити і вирішувати проблеми.

- фахові компетентності:

К 28. Здатність працювати у міжнародному середовищі на основі позитивного ставлення до несхожості до інших культур, поваги до різноманітності та мультикультурності, розуміння місцевих і професійних традицій інших країн, розпізнавання міжкультурних проблем у професійній практиці.

Програмні результати навчання здобувачів з навчальної дисципліни є наступними:

ПР 14. Проявляти повагу до індивідуального і культурного різноманіття.

ПР 16. Діяти у відповідності з принципами соціальної відповідальності та громадянської свідомості.

Міждисциплінарні зв'язки: передумовою вивчення навчальної дисципліни «Культурна спадщина України» є наявність у здобувачів базових знань з історії України, історії української культури.

Дисципліна розрахована на 180 годин / 6 кредитів та є нормативною.

Критерії оцінювання результатів навчання.

Перевірка та оцінювання знань, вмінь та навичок здобувачів з дисципліни «Культурна спадщина України» забезпечується здійсненням поточного та підсумкового контролю.

Поточний контроль здійснюється під час проведення практичних занять та передбачає оцінювання рівня теоретичної підготовки здобувачів до заняття, якості виконання відповідних завдань. Здійснення поточного контролю знань здобувачів включає опитування (усне або письмове), перевірку індивідуальних творчих завдань, комп'ютерне тестування. За роботу на навчальних заняттях здобувачі можуть отримати 70 балів (14 занять * 5 балів = 70 балів).

За виконання позааудиторної самостійної роботи (підготовка реферативних повідомлень та доповідей, створення презентацій, написання есе, а також тез з наступним їх опублікуванням тощо) здобувачі можуть отримати 30 балів.

Максимальна сума балів за поточну навчальну роботу, таким чином, складає 100 балів.

Рівні компетентності	За шкалою ДТЕУ	Критерії оцінювання
1	2	3
Високий (дослідницький)	90-100	Має обґрунтовані та всебічні знання з дисципліни, вміє узагальнювати та систематизувати набуті знання; самостійно знаходить джерела інформації та працює з ними; проводить власні дослідження, може використовувати набуті знання та вміння при розв'язанні задач.
Достатній (частково-пошуковий)	82-89	Володіє навчальним матеріалом, вміє зіставляти та узагальнювати, виявляє творчий інтерес до предмету, виконує завдання з повним поясненням та обґрунтуванням, але допускає незначні помилки; може усвідомити нові для нього факти, ідеї.
	75-81	Володіє визначеним програмою навчальним матеріалом; розв'язує завдання, передбачені програмою, з частковим поясненням.
Елементарний (репродуктивний)	69-74	Володіє навчальним матеріалом на репродуктивному рівні; може самостійно розв'язати та пояснити розв'язання завдання.
	60-68	Ознайомлений з навчальним матеріалом, відтворює його на репродуктивному рівні; виконує елементарні завдання за зразком або відомим алгоритмом.

1	2	3
Низький (фрагментарний)	35-59	Ознайомлений та відтворює навчальний матеріал на рівні окремих фактів та фрагментів матеріалу; під керівництвом викладача виконує елементарні завдання.
	1-34	Ознайомлений з навчальним матеріалом на рівні розпізнавання та відтворення окремих фактів.

Здобувачі вищої освіти, які повністю виконали програму дисципліни та набрали достатню кількість балів, отримують підсумкову оцінку без опитування чи виконання екзаменаційного завдання (згідно з Положенням Про оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти №12 від 07.02.2022).

У разі, якщо здобувач вищої освіти бажає поліпшити свою оцінку, або не набрав 75 балів, він складає екзамен з усієї програми навчальної дисципліни у вигляді письмового опитування знань згідно завдань встановленого зразка.

Результат виконання екзаменаційних завдань оцінюється з урахуванням результатів у співвідношенні 80:20, де 80 – максимальна оцінка за виконання екзаменаційного завдання, 20 – результат поточної успішності відповідно до шкали переводу поточної роботи для врахування її при підсумковій оцінці.

Здобувач вищої освіти, який не погоджується з оцінкою, отриманою під час підсумкового (семестрового) контролю, має право звернутися із проханням переглянути оцінку, одержану на екзамені (згідно Положення про апеляцію результатів підсумкового контролю знань студентів №32 від 07.02.2022).

Обсяг дисципліни в кредитах та його розподіл

Назва теми	Кількість годин				Форми контролю
	Усього годин / кредитів	з них			
		лекції	ПЗ	СРС	
<u>Розділ 1. Теоретико-методологічні основи вивчення культурної спадщини України</u>					
Тема 1. Культурна спадщина як фундамент національної ідентичності.	13	2	2	9	УО, КТ
Тема 2. Загальні проблеми пам'яткоохоронної діяльності.	13	2	2	9	УО, КТ, ІЗ
Тема 3. Культурні цінності: проблеми охорони, вивезення, ввезення та повернення.	13	2	2	9	УО, КТ, ІЗ
Тема 4. Феномен української культури та культурної спадщини українського народу.	13	2	2	9	УО, КТ, ІЗ
<u>Розділ 2. Матеріальна культурна спадщина України</u>					
Тема 5. Культурна спадщина дохристиянської доби (до сер. IX ст.).	13	2	2	9	УО, ПО, КТ
Тема 6. Культурна спадщина Київської Русі та Галицько-Волинської держави (сер. IX – сер. XIV ст.).	13	2	2	9	УО, ПО, КТ
Тема 7. Культурна спадщина литовсько-польської доби (др. пол. XIV – сер. XVII ст.).	13	2	2	9	УО, ПО, КТ
Тема 8. Культурна спадщина козацько-гетьманської доби (др. пол. XVII – др. пол. XVIII ст.).	13	2	2	9	УО, ПО, КТ
Тема 9. Культурна спадщина періоду національного відродження (кін. XVIII – поч. XX ст.).	13	2	2	9	УО, КТ, ІЗ
Тема 10. Культурна спадщина «радянської епохи» (20-80-ті рр. XX ст.).	13	2	2	9	УО, ПО, КТ, ІЗ
Тема 11. Культурна спадщина періоду незалежного державотворення.	13	2	2	9	УО, ПО, КТ, ІЗ
<u>Розділ 3. Нематеріальна культурна спадщина України</u>					
Тема 12. Мова, усні традиції та виконавські мистецтва в культурній спадщині України.	13	2	2	9	УО, ПО, КТ, ІЗ
Тема 13. Звичай, обряди та свята українського народу.	12	2	2	8	УО, ПО, КТ, ІЗ
Тема 14. Традиції декоративно-ужиткового мистецтва.	12	2	2	8	УО, ПО, КТ, ІЗ
Разом	180	28	28	124	
Підсумковий контроль – екзамен					

Скорочення:

ПЗ – практичне заняття;

УО – усне опитування;

КТ – комп'ютерне тестування;

СРС – самостійна робота студентів;

ПО – письмове опитування;

ІЗ – індивідуальне завдання.

II. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ.

Зміст дисципліни (теми програми).

Розділ 1. Теоретико-методологічні основи вивчення культурної спадщини України

Тема 1. Культурна спадщина як фундамент національної ідентичності.

Понятійний апарат дослідження культурної спадщини. Поняття «культурна спадщина», «об'єкт культурної спадщини». Види культурної спадщини. Матеріальна та нематеріальна культурна спадщина. Функції культурної спадщини та її роль у збереженні національної самобутності, забезпеченні збалансованого розвитку держави та регіонів. Вплив культурної спадщини на розвиток туризму, економічний розвиток держави та регіонів. Об'єкти культурної спадщини України (на державному обліку та в Списку всесвітньої спадщини ЮНЕСКО). Національний перелік елементів нематеріальної культурної спадщини України.

Тема 2. Загальні проблеми пам'яткоохоронної діяльності.

Становлення та розвиток пам'яткоохоронної діяльності в Україні. Проблеми збереження історико-культурної спадщини України на сучасному етапі державотворення. Нормативно-правова база охорони історико-культурної діяльності в Україні. Діяльність Українського товариства охорони пам'яток історії та культури. Зарубіжний досвід збереження історико-культурної спадщини.

Тема 3. Культурні цінності: проблеми охорони, вивезення, ввезення та повернення.

Поняття «культурні цінності». Культурна спадщина та культурні цінності: проблеми взаємозв'язку. Підходи до проблеми охорони культурних цінностей. Нормативно-правове забезпечення вивезення, ввезення та повернення культурних цінностей. Закон України «Про вивезення, ввезення та повернення культурних цінностей». Моніторинг, паспортизація та оцінка об'єктів культурної спадщини. Облік та збереження культурної спадщини. Особливості системи управління і охорони об'єктів культурної спадщини. Повернення історико-культурних цінностей в Україну: здобутки та перспективи.

Тема 4. Феномен української культури та культурної спадщини українського народу.

Самобутність української культури. Проблема етноніма «Україна». Український соціокультурний простір. Геокультурні особливості України. Теорії походження українського народу та української культури. Поняття ментальності. Український тип характеру, ментальності та культури. Головні риси української культури (крізь призму української ментальності). Проблема схеми історії української культури. Етапи розвитку української культури (за схемою М.С. Грушевського).

Розділ 2. Матеріальна культурна спадщина України

Тема 5. Культурна спадщина дохристиянської доби (до сер. IX ст.).

Трипільська культура: характерні риси, походження та історія «віднайдення» археологами. Роль та місце трипільської культури в генезисі українського народу.

Культурна спадщина скіфо-сарматської доби: духовний світ кочовиків крізь призму пам'яток із курганів та поховань знаті.

Матеріальна культура населення античних міст-держав Північного Причорномор'я. Традиції гончарства, ювелірної справи та містобудування.

Культурні надбання східнослов'янських племен дохристиянського періоду.

Тема 6. Культурна спадщина періоду Київської Русі та Галицько-Волинської держави (сер. IX – сер. XIV ст.).

Стильові характеристики архітектури і живопису Київської Русі та Галицько-Волинського князівства. Мистецтво іконопису. Традиції літописання та мистецтво книжкової мініатюри. Традиції містобудування.

Тема 7. Культурна спадщина литовсько-польської доби (др. пол. XIV – сер. XVII ст.).

Замкова та фортифікаційна архітектура. Палацове будівництво. Традиції храмової архітектури. Дерев'яне зодчество. Містобудування.

Образотворче мистецтво: сакральний та світський портретний живопис. Народна картина «Козак Мамай».

Мистецтво книжкової мініатюри. Пересопницьке Євангеліє. Книгодрукування та його роль в активізації писемної творчості. «Апостол» та «Азбука» І. Федорова. Острозька біблія.

Тема 8. Культурна спадщина козацько-гетьманської доби (др. пол. XVII – др. пол. XVIII ст.).

Бароко в Україні: зміст та характерні риси першого в мистецькій практиці України художнього стилю. Бароко в архітектурі, живописі (світському та сакральному), скульптурі Західної України. Творчість І. Пінзеля.

«Козацьке бароко» та «Мазепинське бароко» в архітектурі Гетьманщини: стильова характеристика та найяскравіші пам'ятки. Діяльність української національної архітектурної школи (І. Григорович-Барський, С. Ковнір, І. Зарудний).

Ланшафтно-паркова та палацова архітектура.

Іконописання, храмовий та світський живопис. Мистецтво гравюри.

Тема 9. Культурна спадщина періоду національного відродження (кін. XVIII – поч. XX ст.).

Класицизм: зміст та характерні риси. Класицизм в архітектурі України. Розвиток палацового будівництва. Сакральна архітектура. Традиції містобудування. Палацово-паркові ансамблі підросійської України.

Модерн в архітектурі України: стильові характеристики та найяскравіші зразки. Творчий спадок архітектора В. Городецького. Доробок архітектора Г. Артинова.

Традиції живопису у творчості С. Васильківського, М. Пимоненка, І. Рєпіна, Т. Шевченка, А. Куїнджі, І. Айвазовського. Мистецтво гравюри.

Тема 10. Культурна спадщина «радянської епохи» (20-80-ті рр. XX ст.).

«Соціалістичний реалізм» та радянський модернізм: зміст та характерні риси.

«Пролетарська культура» в архітектурі та образотворчому мистецтві.

Розвиток графіки та плакатного живопису. Батальний та пейзажний живопис. Творчий доробок А. Горської, М. Примаченко, К. Білокур, А. Коцки, С. Григор'єва, Ф. Захарова, Т. Яблонської, Й. Бокшая, А. Ерделі, М. Глуценка, ін.

Монументальне мистецтво «радянського періоду». Традиції скульптури та архітектури. Містобудування.

«Радянський маскульт» та його місце у культурній спадщині України.

Тема 11. Культурна спадщина періоду незалежного державотворення.

Стилі-символи епохи та їх місце в культурній спадщині незалежної України. Традиції житлової та монументальної архітектури. Нові стильові характеристики в мистецтві живопису. Позиціонування України на міжнародній арені крізь призму аналізу творчості окремих її представників.

Розділ 3. Нематеріальна культурна спадщина України

Тема 12. Мова, усні традиції та виконавські мистецтва в культурній спадщині України.

Мова в системі української культури: проблеми становлення та розвитку.

Усна народна творчість та її основні типи: поетичний (пісенна творчість, обрядові пісні, історичні (героїчні) пісні та думи, колискові), прозовий (казки, легенди, перекази, оповідки), драматичний (п'єси, сценки для народного театру, вертеп). Українські народні пісні та танці.

Ярмарок як синтез фольклорно-етнографічної обрядовості та торгівлі.

Тема 13. Звичаї, обряди та свята українського народу.

Поняття звичаїв та обрядів.

Трудова обрядовість та її складові елементи.

Поняття календарної обрядовості. Весняні звичаї та обряди. Літні звичаї та обряди. Осінні звичаї та обряди. Зимові звичаї та обряди.

Сімейна обрядовість. Весільні звичаї та обряди. Звичаї та обряди, пов'язані з народженням дитини. Поховальні звичаї та обряди.

Тема 14. Традиції декоративно-ужиткового мистецтва.

Дерев'яна скульптура та традиції різьблення по дереву. Мистецтво ткацтва. Килимарство. Традиції української вишивки. Гончарський промисел. Косівська кераміка. Опішнянська кераміка. Декоративний розпис. Петриківський розпис. Яворівський розпис. Писанкарство. Мистецтво плетення з лози.

Структура навчальної дисципліни.

Результати навчання	Навчальна діяльність	Робочий час здобувача, год
<p>Знати: відповідний категоріальний апарат за тематикою, функції культурної спадщини, перелік об'єктів культурної спадщини України, включених до Списку всесвітньої спадщини ЮНЕСКО.</p> <p>Розуміти: значення культурної спадщини України для збереження українською нацією своєї ідентичності.</p>	<p>Тема 1: Культурна спадщина як фундамент національної ідентичності.</p> <p>Лекція № 1. План лекції:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Понятійний апарат дослідження культурної спадщини. 2. Функції культурної спадщини та її роль у збереженні національної самобутності, забезпеченні збалансованого розвитку держави та регіонів. 3. Об'єкти культурної спадщини України: сучасний стан. <p>Рекомендовані джерела: <i>Основні: 1, 6.</i> <i>Додаткові: 20.</i> <i>Інтернет-ресурси: 27-28, 30-31.</i></p> <p>Самостійна робота студентів:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Вивчення та доповнення матеріалу лекції, підготовка до практичного заняття. 2. Підготовка відповіді на питання: <ul style="list-style-type: none"> – Класифікація та типологія зразків культурної спадщини; – Представленість країн світу у Списку всесвітньої спадщини ЮНЕСКО; – Вплив культурної спадщини на розвиток туризму. <p>Практичне заняття № 1. План практичного заняття:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Культурна спадщина України як надбання українського народу та як навчальна дисципліна. 2. Роль культурної спадщини народу у збереженні національної ідентичності. 3. Передумови для включення (виключення) об'єктів культурної спадщини до (з) Списку ЮНЕСКО. 	<p style="text-align: center;">2</p> <p style="text-align: center;">9</p> <p style="text-align: center;">2</p>

<p>Знати: відповідний категоріальний апарат за тематикою, основні етапи пам'яткоохоронної діяльності в Україні.</p> <p>Розуміти: основні проблеми збереження культурної спадщини.</p>	<p style="text-align: center;">Тема 2: Загальні проблеми пам'яткоохоронної діяльності.</p> <p>Лекція №2. План лекції:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Становлення та розвиток пам'яткоохоронної діяльності в Україні. 2. Проблеми збереження історико-культурної спадщини України на сучасному етапі державотворення. 3. Зарубіжний досвід збереження історико-культурної спадщини. <p>Рекомендовані джерела: <i>Основні: 1, 6.</i> <i>Додаткові: 20.</i> <i>Інтернет-ресурси: 30.</i></p> <p>Самостійна робота студентів:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Вивчення та доповнення матеріалу лекції, підготовка до практичного заняття. 2. Підготовка відповіді на питання: <ul style="list-style-type: none"> – Діяльність Українського товариства охорони пам'яток історії та культури; – Реконструкція, реновація чи ремонт об'єктів культурної спадщини – у чому різниця? – Досвід реставрації об'єктів культурної спадщини України (на конкретних прикладах). <p>Практичне заняття №2. План практичного заняття:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Причини втрати Україною об'єктів культурної спадщини: історична минувшина та сучасність. 2. Роль держави у збереженні культурної спадщини: досвід України та зарубіжних країн. 3. Програма «Велика реставрація. 100 об'єктів культури»: стан та перспективи реалізації. 	<p style="text-align: center;">2</p> <p style="text-align: center;">9</p> <p style="text-align: center;">2</p>
<p>Знати: відповідний категоріальний апарат за тематикою, нормативно-правову базу</p>	<p style="text-align: center;">Тема 3: Культурні цінності: проблеми охорони, вивезення, ввезення та повернення.</p> <p>Лекція №3. План лекції:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Культурна спадщина та культурні цінності: проблеми взаємозв'язку. Підходи до проблеми охорони культурних цінностей. 	<p style="text-align: center;">2</p>

<p>вивезення, ввезення та повернення культурних цінностей, особливості системи управління об'єктами культурної спадщини.</p> <p>Розуміти: різницю між культурною спадщиною та культурними цінностями, важливість повернення культурних цінностей українського народу на історичну Батьківщину.</p>	<p>2. Нормативно-правове забезпечення вивезення, ввезення та повернення культурних цінностей.</p> <p>3. Повернення історико-культурних цінностей в Україну: стан та перспективи.</p> <p>Рекомендовані джерела: <i>Основні: 1, 5-6.</i> <i>Додаткові: 12-16.</i> <i>Інтернет-ресурси: 26-27, 30.</i></p> <p>Самостійна робота студентів:</p> <p>1. Вивчення та доповнення матеріалу лекції, підготовка до практичного заняття.</p> <p>2. Підготовка відповіді на питання: – Контрабанда культурних цінностей: історичний досвід та сучасний стан проблеми в Україні; – Участь України в міжнародному культурному співробітництві щодо запобігання незаконному вивезенню культурних цінностей та їх поверненню до країни походження.</p> <p>Практичне заняття №3.</p> <p>План практичного заняття:</p> <p>1. Поняття «культурні цінності», «родинні цінності», «колекція культурних цінностей»: зміст та взаємозв'язок.</p> <p>2. Правила ввезення на територію України культурних цінностей.</p> <p>3. Правила тимчасового вивезення культурних цінностей з території України.</p>	<p>9</p> <p>2</p>
<p>Знати: відповідний категоріальний апарат за тематикою, періодизацію історії України (української культури) М.С. Грушевського.</p>	<p>Тема 4: Феномен української культури та культурної спадщини українського народу.</p> <p>Лекція №4.</p> <p>План лекції:</p> <p>1. Самобутність української культури.</p> <p>2. Український тип характеру, ментальності та культури.</p> <p>3. Проблема періодизації історії української культури.</p> <p>Рекомендовані джерела: <i>Основні: 1-4, 7.</i> <i>Додаткові: 20.</i> <i>Інтернет-ресурси: 24.</i></p>	<p>2</p>

<p>Розуміти: унікальність культурної спадщини України, чинники, які її зумовили.</p>	<p>Самостійна робота студентів: 1. Вивчення та доповнення матеріалу лекції, підготовка до практичного заняття. 2. Подумайте, чим, на Вашу думку, зумовлена унікальність культурного спадку українського народу? 3. До яких наслідків для української культури, на Вашу думку, спричинить космополітизація життя українців?</p> <p>Практичне заняття №4. План практичного заняття: 1. Поняття ментальності. Риси української ментальності. 2. «Межовість» України та української культури. 3. Внесок інших держав та народів у формування культурної спадщини України.</p>	<p>9</p> <p>2</p>
<p>Знати: відповідний категоріальний апарат за тематикою, найбільші здобутки трипільської культури, культури скіфо-сарматської доби, населення античних міст-держав Північного Причорномор'я.</p> <p>Розуміти: місце культури, культури скіфо-сарматської доби, населення античних міст-держав Північного Причорномор'я в становлення культури</p>	<p>Тема 5: Культурна спадщина дохристиянської доби (до сер. IX ст.). Лекція №5. План лекції: 1. Трипільська культура: характерні риси, роль та місце в культурному поступі українського народу. 2. Культурна спадщина киммерійців, скіфів та сарматів. Рекомендовані джерела: <i>Основні:</i> 1-4, 6. <i>Додаткові:</i> 12, 20. <i>Інтернет-ресурси:</i> 32.</p> <p>Самостійна робота студентів: 1. Вивчення та доповнення матеріалу лекції, підготовка до практичного заняття. 2. Підготовка відповіді на питання: «Культурні надбання стародавніх народів на території України». 3. Подумайте, які риси, характерні культурі українського народу, дають підстави говорити про спорідненість українців та трипільців? 4. Подумайте, яким чином культура міст-держав Північного Причорномор'я вплинула на культуру скіфо-сарматського, а пізніше – східнослов'янського світу?</p>	<p>2</p> <p>9</p>

українського народу.	<p>Практичне заняття №5. План практичного заняття: 1. Трипільська культура: зміст та характерні риси. 2. Матеріальна культура скіфів та сарматів. 3. Античні традиції містобудування на території України. 4. Архітектура та скульптура античних міст-держав Північного Причорномор'я.</p>	2
<p>Знати: відповідний категоріальний апарат за тематикою, головні культурні надбання «княжої доби» у сфері архітектури, живопису, книгописання.</p> <p>Розуміти: важливість Київської та Галицько-Волинської Русі в генезисі культури українського народу.</p>	<p>Тема 6: Культурна спадщина Київської Русі та Галицько-Волинської держави (сер. IX – сер. XIV ст.).</p> <p>Лекція №6. План лекції: 1. Християнство як чинник нових культурних процесів. 2. Архітектура та сакральний живопис «княжої доби». 3. Традиції книгописання на Русі.</p> <p>Рекомендовані джерела: <i>Основні: 1-4, 6.</i> <i>Додаткові: 12, 18, 20.</i> <i>Інтернет-ресурси: 32.</i></p> <p>Самостійна робота студентів: 1. Вивчення та доповнення матеріалу лекції, підготовка до практичного заняття. 2. Підготовка відповіді на питання: – Мозаїки та фрески Софії Київської як джерело вивчення історії Київської Русі; – Архітектурні пам'ятки середньовічного міста.</p> <p>Практичне заняття №6. План практичного заняття: 1. Світська та сакральна архітектура «княжих міст» «великої» та Галицько-Волинської Русі (Київ, Чернігів, Переяслав, Володимир, Галич, Холм). 2. Традиції іконописання: тематика та жанрова стилістика Київської та Галицько-Волинської Русі. 3. Традиції містобудування на Русі.</p>	<p>2</p> <p>9</p> <p>2</p>

<p>Знати: відповідний категоріальний апарат за тематикою, культурні цінності українського народу в період литовсько-польської експансії, головні культурні здобутки українського народу визначеного періоду.</p> <p>Розуміти: важливість пам'яток – об'єктів культурної спадщини епохи у розвитку українського народу.</p>	<p>Тема 7: Культурна спадщина литовсько-польської доби (др. пол. XIV – сер. XVII ст.). Лекція №7. План лекції:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Іван Федоров та традиції книгодрукування в Україні. 2. Світська та сакральна архітектура на українських землях у складі Великого князівства Литовського та Речі Посполитої. 3. Мистецтво іконописання: жанрова стилістика та манера виконання у розрізі іконописних шкіл (осередків). 4. Традиції дерев'яного зодчества на Західній Україні. <p>Рекомендовані джерела: <i>Основні: 1-4, 6.</i> <i>Додаткові: 12, 18, 20.</i> <i>Інтернет-ресурси: 32.</i></p> <p>Самостійна робота студентів:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Вивчення та доповнення матеріалу лекції, підготовка до практичного заняття. 2. Підготовка відповіді на питання: «Пересопницьке Євангеліє – унікальна пам'ятка культури українського народу». 3. Що Вам відомо про Острозьку Біблію? Яке її місце в культурній спадщині України? <p>Практичне заняття №7. План практичного заняття:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Мистецтво книжкової графіки. 2. Традиції ювелірного мистецтва. 3. Мистецтво скульптури. 	<p>2</p> <p>9</p> <p>2</p>
<p>Знати: відповідний категоріальний апарат за тематикою, визначальні культурні тенденції козацько-гетьманської доби, характерні риси мистецтва</p>	<p>Тема 8: Культурна спадщина козацько-гетьманської доби (др. пол. XVII – др. пол. XVIII ст.). Лекція №8. План лекції:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Бароко в мистецькій традиції України: зміст та характерні риси. 2. «Козацьке» та «Мазепинське бароко» у світській та сакральній архітектурі Гетьманщини. 3. Бароко у світській та сакральній архітектурі Західної України. 	<p>2</p>

<p>визначеного періоду.</p> <p>Розуміти: важливість пам'яток – об'єктів культурної спадщини епохи у розвитку українського народу.</p>	<p>Рекомендовані джерела: <i>Основні:</i> 1-4, 6. <i>Додаткові:</i> 8, 12, 18, 20-21, 25. <i>Інтернет-ресурси:</i> 32.</p> <p>Самостійна робота студентів:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Вивчення та доповнення матеріалу лекції, підготовка до практичного заняття. 2. Підготовка відповіді на питання: <ul style="list-style-type: none"> – Внесок гетьмана І. Мазепи в українську культуру; – Собор св. Юра – перлина українського бароко; – Барокова архітектура Вінниці; – Барокова архітектура Вінниччини. <p>Практичне заняття №8.</p> <p>План практичного заняття:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Бароко в скульптурі. Творчість І. Пінзеля. 2. Мистецтво світського портрету: аналіз найяскравіших зразків бароко. 3. Бароко в традиції іконописання та храмового живопису. 4. Народне малярство. Народна картина «Козак Мамай». 	<p>9</p> <p>2</p>
<p>Знати: відповідний категоріальний апарат за тематикою, визначальні культурні тенденції періоду національного відродження; головні культурні пам'ятки українського народу означеного періоду.</p> <p>Розуміти: важливість пам'яток –</p>	<p>Тема 9: Культурна спадщина періоду національного відродження (кін. XVIII – поч. XX ст.).</p> <p>Лекція №9.</p> <p>План лекції:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Класицизм в мистецтві України: ідейне підґрунтя та характерні риси. 2. Традиції світської та сакральної архітектури. Палацово-паркові комплекси. 3. Мистецтво живопису та гравюри. 4. Монументальна скульптура в культурній спадщині України кін. XVIII – поч. XX ст. <p>Рекомендовані джерела: <i>Основні:</i> 1-4, 6. <i>Додаткові:</i> 8, 12, 18, 20-21, 25. <i>Інтернет-ресурси:</i> 32.</p> <p>Самостійна робота студентів:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Вивчення та доповнення матеріалу лекції, підготовка до практичного заняття. 	<p>2</p> <p>9</p>

<p>об'єктів культурної спадщини епохи у розвитку українського народу.</p>	<p>2. Підготовка відповіді на питання: – Т. Шевченко як художник та майстер гравюри; – Творчість та мистецька спадщина А. Куїнджі; – Творчість та мистецька спадщина І. Айвазовського. – Класицизм в архітектурі Вінниччини; – Модерн в архітектурі Вінниччини. Практичне заняття №9. План практичного заняття: 1. Модерн в архітектурі України. Творчість В. Городецького. 2. Модерн у живописі (О. Новаківський, Є. Буковецький, В. Максимович, О. Богомазов, ін.).</p>	<p>2</p>
<p>Знати: відповідний категоріальний апарат за тематикою, найсуттєвіші ознаки культурної спадщини «радянського періоду», найяскравіші пам'ятки епохи.</p> <p>Розуміти: важливість пам'яток – об'єктів культурної спадщини епохи у розвитку українського народу.</p>	<p>Тема 10: Культурна спадщина «радянської епохи»(20-80-ті рр. XX ст.). Лекція №10. План лекції: 1. Ідеологічне підґрунтя мистецтва «радянської доби». 2. «Соціалістичний реалізм» та радянський модернізм: зміст та характерні риси. 3. «Пролетарська культура» в архітектурі та образотворчому мистецтві. 4. Розвиток графіки та плакатного живопису. Рекомендовані джерела: <i>Основні: 1-4, 6.</i> <i>Додаткові: 12, 18, 20.</i> <i>Інтернет-ресурси: 32.</i> Самостійна робота студентів: 1. Вивчення та доповнення матеріалу лекції, підготовка до практичного заняття. 2. Підготовка відповіді на питання: – Тоталітарна архітектура та архітектура «масового виробництва»: зміст та характерні риси; – Творчість та мистецька спадщина Т. Яблонської; – Творчість та мистецька спадщина К. Білокур; – Творчість та мистецька спадщина А. Горської.</p>	<p>2</p> <p>9</p>

<p>нації, перелік обкатів нематеріальної культурної спадщини України.</p> <p>Розуміти: роль мови та усної народної творчості у збереженні національної самобутності.</p>	<p>Рекомендовані джерела: <i>Основні:</i> 1-4, 6. <i>Додаткові:</i> 15, 24. <i>Інтернет-ресурси:</i> 29, 31.</p> <p>Самостійна робота студентів: 1. Вивчення та доповнення матеріалу лекції, підготовка до практичного заняття. 2. Підготовка відповіді на питання: «Фольклор як джерело інформації про історичну минувшину».</p> <p>Практичне заняття №12. План практичного заняття: 1. Українські народні пісні: класифікація та різновиди. 2. Козацькі пісні як елемент нематеріальної культурної спадщини України у списку ЮНЕСКО. 3. Ярмарок як синтез фольклорно-етнографічної обрядовості та торгівлі. 4. Традиції вертепу в Україні.</p>	<p>9</p> <p>2</p>
<p>Знати: відповідний категоріальний апарат за тематикою, різновиди трудової та календарної обрядовості.</p> <p>Розуміти: зміст понять «звичаї», «обряди», важливість звичаїв та обрядів для збереження національної самобутності народу.</p>	<p>Тема 13: Звичаї, обряди та свята українського народу.</p> <p>Лекція №13. План лекції: 1. Поняття традицій, звичаїв та обрядів. 2. Календарна обрядовість.</p> <p>Рекомендовані джерела: <i>Основні:</i> 1-4, 6. <i>Додаткові:</i> 15, 24. <i>Інтернет-ресурси:</i> 29, 31.</p> <p>Самостійна робота студентів: 1. Вивчення та доповнення матеріалу лекції, підготовка до практичного заняття. 2. Підготовка відповіді на питання: – Роль традицій у збереженні самобутності українського народу; – Роль сімейних традицій та обрядів у формуванні української ментальності.</p> <p>Практичне заняття №13. План практичного заняття: 1. Весільні звичаї та обряди. 2. Звичаї та обряди, пов'язані з народженням дитини. 3. Поховальні звичаї та обряди.</p>	<p>2</p> <p>8</p> <p>2</p>

<p>Знати: відповідний категоріальний апарат за тематикою, історію виникнення та розвитку народних промислів, їх зміст та форми вираження.</p> <p>Розуміти: усвідомлювати унікальність писанкарства, вишивки, ін. як засобів відображення національної самобутності українців.</p>	<p>Тема 14: Традиції декоративно-ужиткового мистецтва.</p> <p>Лекція №14.</p> <p>План лекції:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Гончарський промисел. Косівська та Опішнянська кераміка. 2. Декоративний розпис. Петриківський та Яворівський розпис. Писанкарство. 3. Кулінарна спадщина України. <p>Рекомендовані джерела: <i>Основні: 1-4, 6.</i> <i>Додаткові: 8-15, 17, 19, 22, 24.</i> <i>Інтернет-ресурси: 29, 31.</i></p> <p>Самостійна робота студентів:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Вивчення та доповнення матеріалу лекції, підготовка до практичного заняття. 2. Підготовка відповіді на питання: <ul style="list-style-type: none"> – Техніки писанкарства; – Мистецтво мотанки; – Вишиванка як ментальний код нації. <p>Практичне заняття №14.</p> <p>План практичного заняття:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Дерев'яна скульптура та традиції різьблення по дереву. 2. Мистецтво ткацтва та килимарства. 3. Традиції української вишивки. 4. Мистецтво плетіння з лози. 	<p>2</p> <p>8</p> <p>2</p>
<p>Всього:</p>	<p>180 год / 6 кред</p>	

III. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА:

Основні:

1. Вербицька П. В., Гнідик І. І., Годованська О. М., Курдина Ю. М., Салюк А. З. Культурна спадщина України: інноваційні підходи та сталий розвиток : навч. посіб. Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2022. 148 с.
2. Греченко В. А., Кислюк К. В. *Історія української культури : навч. посіб. Київ : Кондор, 2013. 352 с.*
3. *Історія української культури : навч. посіб. / [Ю. І. Кулагін, Ю. Г. Бадах, Н. А. Латигіна, П. П. Притуляк, І. О. Кизименко, Н. М. Литвин, Н. Ю. Гусєва, І. В. Войцицька]. Київ : КНТЕУ, 2013. 628 с.*
4. *Історія української культури : навч. посіб. / О. Ю. Павлова, Т. Ф. Мельничук, І. В. Грищенко та ін. ; за ред. О. Ю. Павлової. Київ : Центр навчальної літератури, 2012. 343 с.*
5. *Основи пам'яткознавства / Під заг. ред. Гріффена Л. О., Титової О. М. Київ : Центр пам'яткознавства НАН України і УТОПІК, 2012. 380 с.*
6. *Присяжнюк О. М. Охорона культурної спадщини : навч. посіб. Одеса : Ун-т Ушинського, 2019. 226 с.*
7. *Шейко В. М., Тишевська Л. Г. Історія української культури : навч. посіб.; наук. ред. В. М. Шейко. Київ : Кондор, 2011. 264 с.*

Додаткові:

8. Біляшівський М. Українське народне мистецтво. 2-ге вид. Харків : Видавець Савчук О. О., 2022. 168 с.
9. Варивончик А. В. Традиційна народна вишивка як складова українського одягу (XX ст.) : навч. посіб. для студентів ВНЗю Київ : Київ. ун-т ім. Б. Грінченка, 2013. 108 с.
10. Волковічер Т. М. Вербальні тексти у народній вишивці кінця XIX–першої половини XX ст.: генеза, семантика, прагматика : монографія. -Київ : Наукова думка, 2019. 173 с.
11. Гарькава Т. А. Петриківський розпис : теорія та методика : підруч. Дніпро : Ліра, 2019. 403 с.
12. Горбик В. О. «Звід пам'яток історії та культури України» у дослідженні і охороні культурної спадщини: досвід, проблеми, перспективи: монографія . НАН України, Ін-т історії України. Київ, 2012. 192 с.
13. *Гримич М., Лильо І., Брайченко О., Резніченко В. Україна. Їжа та історія. Київ : Їжак, 2021. 288 с.*
14. *Душар М., Лильо І. Шляхетна кухня Галичини. Львів : Видавництво Старого Лева, 2023. 488 с.*
15. *Елементи нематеріальної культурної спадщини України / [авт. кол.: І. Френкель, О. Іщенко ; наук. ред.: В. Телеуця, Л. Снігирьова та ін.] ; Укр. центр культур. дослідж. Вінниця : ТОВ «Твори», 2018. 145.*

16. Заремба С. З. Нариси з історії українського пам'яткознавства. Київ : Центр пам'яткознавства НАН України і Українського товариства охорони пам'яток історії та культури, 2012. 204 с.
17. Івашків Г. Феномен косівської кераміки. Київ : Пам'ятки України, 2019. 31 с.
18. Павлуцький Г. Дерев'яні та муровані храми України. Харків : Видавець Олександр Савчук, 2017. 214 с.
19. Плесконос А., Писаренко Н., Артюх Л. Національна кулінарна спадщина України. Київ : Балтія-друк, 2021. 158 с.
20. Поливач К. А. Культурна спадщина та її вплив на розвиток регіонів України: монографія. Київ : Інститут географії, 2012. 208 с.
21. Прибега Л. Дерев'яні церкви України. Київ : Мистецтво, 2020. 192 с.
22. Пурина І. О. Кролевецькі рушники: історія, семантика, технологія. Суми : Триторія, 2018. 38 с.
23. Регіональні особливості нерухомих пам'яток України : монографія / кол. авт.: Бичковська Г.М., Гаврилюк О.Н. Гаврилюк С.В. [та ін.]. ; під заг. ред. Л.О. Гріффена, О.М. Титової : Центр пам'яткознавства НАН України і УТОПК. Київ : Центр пам'яткознавства НАН України і УТОПК, 2017. 276 с.
24. Стецюк В. В. Природна та етнокультурна спадщина України: новітні дослідження. Київ: Вища школа, 2012. 344 с.
25. Шевцова Г. Генеза української дерев'яної церкви: світовий контекст і унікальність. Харків-Київ : Видавець Олександр Савчук, 2019. 276 с.

Інтернет-ресурси:

26. Про вивезення, ввезення та повернення культурних цінностей : Закон України. URL:<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1068-14>
27. Про охорону культурної спадщини : Закон України. URL:<http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1805-14>
28. Про перелік пам'яток культурної спадщини, що не підлягають приватизації : Закон України. URL:<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/574-17>
29. Етнографія українців: навч. посібн. / за ред. проф. С. А. Макарчука; вид. 3-є, перероб. і доп. Львів: ЛНУ ім. І. Франка, 2015. 711 с. URL : https://shron1.chtyvo.org.ua/Makarchuk_Stepan/Etnohrafiia_ukraintsiv.pdf
30. Міністерство культури та інформаційної політики України. URL : <https://mkp.gov.ua>
31. Терешко І., Гончарук В. Основи народознавства : навч. посіб. 2-ге вид. Умань : Видавничо-поліграфічний центр «Візаві» (Видавець «Сочінський»), 2014. 347 с. URL : https://library.udpu.edu.ua/library_files/ece/6806_01.pdf
32. Український культурний фонд. URL : <https://ucf.in.ua/>